NADZORNI ODBOR

Može li predstavnik radnika biti izabran za predsjednika

Zasad samo u jednom društvu i to u vlasništvu države, predsjednikom nadzornog odbora imenovan je predstavnik radnika. Iz neznanja ili zato što je to zaista rijetko, pojavile su se spekulacije o tome je li to regularno ili nije. A prema zakonu bilo koji član nadzornog odbora može biti izabran za njegova predsjednika, pa i predstavnik radnika

piše **dr. sc. STJEPAN LOVIĆ, odvjetnik**
Odvjetničko društvoGrubišić & Lović & Lalić; lider@lidermedia.hr

Nedavno je u javnosti predstavljen slučaj trgovačkog društva u vlasništvu države u kojem je predstavnik radnika u nadzornom odboru imenovan za predsjednika tog tijela, što je zasad ujedno i jedini takav slučaj. Iako slični slučajevi nisu zabilježeni ni u praksi trgovačkih društava u vlasništvu privatnih osoba, to ne znači da je riječ o protupravnom postupanju, kako se moglo naslutiti iz medija koji su pratili opisani slučaj.

U kontekstu navedenog slučaja ponajprije treba pojasniti da je Zakonom o radu jasno propisano da u trgovačkom društvu ili zadruzi, u kojima se u skladu s posebnim propisom utemeljuje tijelo koje nadzire vođenje poslova (nadzorni odbor, upravni odbor, odnosno drugo odgovarajuće tijelo), te u javnoj ustanovi jedan član tijela društva ili zadruge koji nadzire vođenje poslova, odnosno jedan član tijela javne ustanove (upravno vijeće, odnosno drugo odgovarajuće tijelo) mora biti predstavnik radnika. Dakle, jasno propisuje da predstavnik radnika mora biti član tijela društva.

Nema jednakijih

Predstavnika radnika u tijelo društva imenuje i opoziva radničko vijeće. U slučaju kada kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, predstavnika radnika, između radnika zaposlenih kod poslodavca, biraju i opozivaju radnici na slobodnim i neposrednim izborima tajnim glasovanjem, u postupku propisanim Zakonom o radnim odnosima za izbor radničkog vijeća koje ima jednog člana. Imenovanjem i svojim pristankom na imenovanje u nadzorni odbor taj član stječe jednak pravni položaj kao i ostali imenovani ili izabrani članovi. Na toga člana primjenjuju se i svi oni uvjeti i pretpostavke propisani Zakonom o trgovačkim društvima koji se primjenjuju i na ostale članove nadzornog odbora, a koji se moraju ispuniti da bi bio izabran i ostao član nadzornog odbora.

Mandat predstavnika radnika

Sudjelovanjem radnika u nadzornom odboru dioničkog društva ostvaruje se ustavno pravo radnika da u skladu sa zakonom imaju udjela pri odlučivanju u poduzeću. Predstavnik radnika u nadzornom odboru dužan se brinuti da društvo djeluje tako da štiti i interese dioničara i interese radnika.

Mandat svakog člana nadzornog odbora, pa tako i predstavnika radnika traje najviše četiri godine. Nije li u odluci o izboru odnosno u izjavi o imenovanju što drugo rečeno, mandat članu nadzornog odnosno upravnog odbora počinje s danom donošenja te odluke to jest davanja izjave bez obzira na upis u sudskom registru. Nakon što su od skupštine izabrani i od radnika imenovani za članove nadzornog odbora, oni između sebe na zasebnoj sjednici nadzornog odbora biraju predsjednika i najmanje jednog zamjenika.

Dakle, bilo koji član nadzornog odbora može biti izabran za njegova predsjednika. Glavna skupština može opozvati člana nadzornog odbora i prije isteka mandata za koji je izabran. Ali predstavnika radnika u nadzornom odboru, iako je podložan davanju razrješnice od glavne skupštine, može opozvati, osim u iznimnim slučajevima propisanim zakonom, samo onaj tko ga je imenovao. I to samo na jednak način na koji ga se i imenovalo za predstavnika radnika u nadzornom odboru. Ali bitno je istaknuti da prestanak radnog odnosa toga radnika u društvu nema za posljedicu i trenutačni prestanak članstva u nadzornom odboru. Također, sukladno Zakonu o radu tome radniku društvo može otkazati ugovor o radu samo uza suglasnost radničkog vijeća. Predstavnik radnika može u svakom trenutku dati ostavku na položaj člana nadzornog odbora, u kojem se slučaju primjenjuju pravila koja vrijede i za ostale članove nadzornog odbora. Takva ostavka mogla bi se povući samo uza suglasnost skupštine društva kojem je ostavka izjavljena i suglasnost onoga tko je odlučio o imenovanju toga predstavnika u nadzorni odbor.

Ne mora raditi u društvu

Svakako je zanimljivo da je sudska praksa i pravna teorija zauzela stajalište da radničko vijeće za predstavnika radnika u nadzornom odboru nekoga društva ne mora imenovati zaposlenika toga društva. To može biti bilo koja poslovno sposobna osoba koju radnici imenuju svojim predstavnikom. Odredba statuta društva kojom bi se propisalo da predstavnik radnika mora biti zaposlenik društva bila bi ništetna jer društvo ne može nametati ograničenja ni uvjete za izbor radnika koji nisu propisani zakonom.

Ali ako u društvu nije izabrano radničko vijeće, onda radnici za predstavnika radnika u nadzornom odboru moraju izabrati nekoga između sebe. U oba slučaja bilo bi dobro da predstavnik radnika u nadzornom odboru bude osoba koja ima potrebna stručna znanja upravljanja i nadzora poslovanja te koja može potpuno i pravodobno obavještavati radnike o svim aspektima poslovanja društva, a ne da to bude osoba koja će biti samo pasivni promatrač rada nadzornog odbora.